

„A lelkek kapcsolódnak egybe”

Ritkán adódik, hogy egyetlen ötletnek idestova húsz év múlva is hasznát lássa valaki. Ráadásul hirtelen ötlet volt, megrágni se volt idő. Azon tanakodott a zánkányi szakszövetkezet vezetősége, hogy itt a kulturális alap, mit kezdjenek vele? Kicsike pénz volt az meg akkor, jól megnézték, hová tegyék. A főmezőgazdász azt mondta, legjobb lenne egy színjátszó csoport. Első szóra egyetértett vele mindenki. Az is, aki meglátta a darabmondatot: vagy dalárda legyen. Ezt is helyeselték nagyon. Könnyű lett volna azt mondani, legyen ez is, az is, de se pénz nem volt annyi, se ember. A színjátszás pártfogója, Kiss Lajos, úgy szólt ezután, mintha színpadon lenne: itt a kezem, segítetek. Megtapsolták érte, lett tehát dalárda.

Kimondani egyszerű, de ezt megszervezni is egyszerű volt. Gárgyán Benő, Papp István és a főmezőgazdász szombaton és vasárnap nyakába vette a határt, és hét-főn már meg is tartották az első próbát. Nem győzködni volt nehéz, hanem tovább menni. Nemrég alakult a szövetkezet, mindenki azt firtatta még, lesz-e belőle valami.

Nagy volt a férfiu öntudat, rögtön kimondták, ebből a kórusba csak férfiak jöhettek. Tizenhét jótörő férfi amikor először dobogóra állt, aranyoklevelet kapott mindjárt. Tisztelettel asszonyok ezen úgy meg tud sértődni, hogy semmiféle elhárító dumával nem hagyja magát kibékíteni: mitán alábbvalók vagyunk? Azért szerveztük a tésztát, hogy külön komániákat alakítsunk? Mi mást tehetek volna, a férfiak gyülekezete átalakult, a kórusból vegyes kar lett. Vegyes azóta is.

Láttam az újságban, hogy kitüntetését kapott Papp István a kórus egyik szervezője és elnöke, beköszöntem hozzá. Ezer dolga lett volna, de amikor meghallotta, hogy a kórusról kellene beszélnünk minden elhárító kifogást elfelejtett azonnal.

— Mennyibe került akkor az énekkar?

— Azt hiszem, havi hatvan forintba. Annyi tiszteletdíjat kért Szabó tanár úr. Nem nagy pénz volt, nem is maradtunk adósa egyszer se.

— A kezdés?

— Annál pontosabban a misét se kezdtek, pedig nekünk harangunk se volt. Öt óra előtt négy perccel futott be a tanár úr, kirakta a kottát, fölnezt, és azt mondta: azt hiszem, együtt is vagyunk. Ötör beintett. Borzasztó lett volna csak ötperces kísért is végignézni. Akár biciklivel jött valaki, akár lovas kocsival, ötre mind ott volt. Úgy megszoktuk, lassan-lassan elfelejtettünk kézni a munkából is, pedig arra aztán nyugodtan mondhattuk volna, hogy megvár bennünket.

— Kinek énekeltek?

— Magunknak. Danolás ember nem nagyon keresi az ürügyet, ha alkalmat talál rá, kieresztja a hangját. Azt gondoltuk, úgy leszünk majd a kórusal, ahogy az ilyesmi lenni szokott: létrejön, egy kicsit megerősödik, aztán szépen elalszik. Nem is terveztünk mi sokat, csak mindig egy évet. Amikor befejeztük, mindig föltettük a kérdést: mi lesz jövőre? Egye fene, maradjunk még egy évig!

— Útközések?

— Voltak is, vannak is, talán lesznek is.

— Szereti a haragot?

— Irtózom tőle. Azért mondom, hogy talán lesznek is, mert akkor a kórusnak is lennie kell. Soha nem szerettem a nézeteltérést, mert akkor mindig mennem kell nekem is békíteni.

— Sikered?

— Nem mindig. Az első ruhával nekünk semmi bajunk nem volt, mert min-

denki a magáiban jött. Megbeszéltük, milyen legyen, és vettünk magunknak. Amikor elkezdett jól menni a dolgunk, egyenruhát akartunk. Egyik társunknak más volt az elképzelése, ezen aztán úgy megsértődött, máig se jön közénk. Elmentünk békíteni őt is, úgy meggyőztük, semmi ellenvetés nem maradt benne elevenen, meg is ígérte, hogy jön, de nem jött. Mindenki tudja, ő tudna legjobbat segíteni, mégse jön. Pedig akkor még velünk énekel az elnök is. Olyan az ember, saját sértődését tudja legnehezebben megbocsátani.

— Időközben egyesült a két szakszövetkezet, mégis megmaradt a kórus.

— Vigyázzunk a sorrendre, mert mi egyesültünk először. A kórusvezetőnk becsületességét akarják elé oda lehetne állítani, mert nem mindenki képes megenni ugyanazt. Azt mondta egyszer, ő már nem bír velünk. Ahhoz, hogy ne egy helyben topogjunk, más karmester kell. Megmaradt közönséges tagnak, mi pedig megválasztottuk titkárnak. Attól kezdve nem a szövetkezet tanyai irodájába jártunk, hanem a művelődési házba, oda pedig jöhettek mások is. Jöttek is.

— A pénz is maradt?

— Hová mehelünk most hatvan forinttal? Aggódtunk nemrég, az új vezetőséget majd meg kell győznünk, hogy énekelni jó, de elhitte első szóra. Huszonötezer forintot szavazott meg citerákra. Monoki Lajos vette nyakába az országot, mert ezen a pénzen csak jó citerát szabad nekünk vennünk, és hamar.

— Most nagy kérdés következik, bár banálisnak tűnhet: mire jó egy kórus?

— Parasztember vagyok, éntőlem nagy szavakat ne várjon, de ha igazán érdeklődök, elmondom. Azt már hallotta, hogy szeretünk énekelni, azt most hagyjuk. Igaz, hogy eszünk ágában se volt akkor, hogy komoly kórusműveket éneklünk, mert azt se tudtuk, eszik-e vagy isszák azokat. Elkezdünk tanulni egy új darabot, arról mindent elmond nekünk a tanár úr. Nekünk az is élmény, mert annyival is okosabbak leszünk. Utána tanuljuk a szólamokat, nem vagyunk egyformák, egyikünk könnyebben tanul, másikunk nehezebben. Drukkolunk egymásnak: na, sikerült. Mások azt hiszik, most nyúzzák az embereket, mert tiszter is, hússzor is eléneklik ugyanazt, nekünk viszont tetszik. Amikor a szólamok együtt énekelnek, ki nem lehet fejteni, mi történik akkor. Összességben minden, de maga a gyönyörűség. Okos emberek azt mondják, a harmónia cseng össze, illetve, hogy a csengésből lesz a harmónia, de én másként szeretem mondani: akkor a lelkek kapcsolódnak egybe. Aki ezt meg nem érezte, soha meg nem tudja, mire jó a közös ének.

— A pódium?

— Ebben se vagyunk egyformák. Van, aki csak azért jön el, hogy fölállhasson a dobogóra. Nekem az előadás munka, a próba viszont élvezet. Inkább nyolc próba, mint egy szereplés.

— Eddig kemény embernek ismertem.

— Lehet, hogy ezt is a kórus teszi velünk? Hallottam én már annyi előadást, beszámolt, ha csak forintjával számolnánk, akkor is meggazdagodnék, az tehát nem újság, hogy föláll valaki és beszél. De amikor a szólnoki kórustalálkozón Fasang Árpád elkezdett közönséget bennünket, azt vettem észre, hogy elsírtam magamat, pedig valóban nem vagyok síró. Hogy lehet ilyen egyszerű szavakkal, ilyen szépen beszélni? Odaire nézek, mások is megtörülnek a szemüket, pedig ünnepségen vagyunk, nem temetésen. Azt eddig is tudtam, hogy aki szívó énekel, más is megérti a dalát, de most tanultam meg, hogy beszélni is lehet szívből, és az is beletalál az emberbe.

Horváth Dezső

Vízkezelés

Lüpszei kutatók új eljárást alkalmaztak a gőzfejlesztő kazánok és a hozzájuk kapcsolódó csővezetékek tisztítására: a tápvízhez olyan szerves anyagokat adagolnak, amelyek a vízköveket — vagyis a lerakódott oxidokat, karbonátokat és egyéb szennyeződéseket — feloldják vegyületeket alkotva velük.

A jelenleg alkalmazott savas tisztításhoz a nagy erőművek gőzfejlesztő kazánjait egy-két hétre le kell állítani, amellet a sav megtámadja a csövek falát, elősegíti a korróziót. Az új eljárásban a vízhez adott vegyi anyag folyamatosan tisztán tartja a kazánok és a csövek falát, le sem engedik rakódni rájuk a szennyeződést, ezáltal védi őket a korróziótól, növeli élettartamukat. Az eljárást bevezetik az NDK összes erőművében és kereskedelmi hajóján.

Új szer a kártevők ellen

Új vegyi sterilizáló anyagot kísérleteztek ki amerikai kutatók egy gyapotkártevő, a sok kárt okozó gyapotlikasztó bogár kipusztítására. Eddig besugárzást alkalmaztak erre a célra, de nem sok sikerrel. A sugárzás ugyanis nemcsak a megtermékenyítésre teszi alkalmatlanná a hímeket, hanem károsítja a bogár emésztőszerveit is, s emiatt a vele kezelt steril hímek jelentős hányada idő előtt elpusztult, össze sem került a nőstényekkel.

Több száz, különböző összetételű vegyi anyag vizsgálata alapján a Bisulfan nevű készítmény mutatkozott a legjobbnak. Megfelelően adagolva teljes sterilizációt biztosít anélkül, hogy megrovidítaná a rovarok életkorát, vagy csökkentené a hímek szexuális tevékenységét, vagyis a Bisulfannal nem kezelt hímekkel való versenyt. Miután hat napig olyan táplálékon nevelték a kifejlett bogarakat, amely 0,1 százalék Bisulfant tartalmazott, 98 százalékos sterilizációt értek el.

Vezetőképzés

Új típusú oktatási intézmény a Szovjetunióban

A Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő Nép-gazdasági Akadémia 1978-ban alakult. Itt készítik fel a fejlett szocializmus gazdasági követelményeinek, a tudományos-technikai forradalom jelen szakaszának megfelelő magas képzettségű vezető kadereket.

Az akadémia új típusú oktatási intézmény. Az itt tanuló emberek felsőfokú iskolai végzettséggel és a gazdasági munkában komoly tapasztalatokkal rendelkeznek. Köztük miniszteriumok és főhatóságok vezetői, gyárak, vállalatok, intézmények, termelési egységek igazgatói és irányítói találhatók a Szovjetunió szinte minden területéről. Az akadémian az

oktatás jelenleg három formában — kétéves, háromhónapos és egyhónapos képzési idővel — folyik.

Az oktatási terv a két év során különféle problémák mélyreható tanulmányozását írja elő. Néhány a kérdéscsoportok közül: a tervezési javításának és a gazdasági mechanizmus korszerűsítésének problémái, a termelés-irányítás korszerű módszerei és műszaki eszközei, a gazdasági vezetési tevékenység szociális-pszichológiai kérdései.

A képzés során a hallgatók gyakorlatokon vesznek részt a Szovjetunió Állami Tervbizottságánál, miniszteriumokban, főhatóságoknál és más intézményeknél, részt vesznek tudományos kutatásokban, diplomamunkát készítenek.

Az akadémia ma már jelentős tapasztalatokkal rendelkezik a népgazdasági vezetők képzésében. A tanszéken a tudományos és pedagógiai tevékenységben egyaránt tapasztalt, kiváló tudósok és magasan képzett szakemberek dolgoznak. A hall-

gatók számára rendszeresen tartanak előadásokat miniszteri és főhatósági vezetők, pártmunkások és tanácsis dolgozók, a szocialista termelés ismert szervezői, kiemelkedő tudósok.

Az oktatási tevékenység magas színvonaláról tanúskodik a tanszéken és a laboratóriumokban a hallgatók aktív közreműködésével folyó tudományos-kutatói tevékenység is.

Az akadémia öt éves fennállása alatt 400 végzős hallgató került a népgazdaság különböző területein vezető beosztásba. A legfelső irányítási szinten dolgozó 2000 vezető vett ugyanezen idő alatt részt az akadémia irányítási intézetének keretében szervezett szakmai továbbképzésben. Mélyreható elméleti ismeretekkel és a szocialista gazdaságirányítás legjobb tapasztalataival felszerelkezve aktív részesei a termelés hatékonyságának fokozására, a munka minőségének javítására irányuló korszerű gazdaságpolitika gyakorlati megvalósításának.

(APN)

reflektor

Cserbenhagyók

Az egyébként jóindulatúan elnéző emberek sokasága is felháborodik olyankor, amikor arról hall, olvas, hogy egy gázoló autós, motoros, egyéb jármű vezetője megállás nélkül továbbhajt. Mindenki elítéli azt, aki ott hagyja a karambol másik sérültjét segítség nélkül, meg sem győződik arról, mik a bármelyikük hibájából bekövetkezett ütközés emberre, kárra, személyes felelősségre vonatkozó következményei, s esetleg a távozás miatt mi lesz a másik, a szerencsétlenebbül járt ember sorsa.

A Büntető Törvénykönyv közlekedésre vonatkozó paragrafusaival pontosan a járművezetők legnagyobb többsége nem lehet tisztában. Am azt minden járművezető tudja, hogy a baleseti helyszín jogellenes elhagyása, vagy az esetleges sérült cserbenhagyása adott alkalommal csak súlyosbíthatja a helyzetet. És mégis, az utóbbi időben egyre többet hallunk, olvasunk cserbenhagyásos balesetekről, amelyek körülményeit a rendőrség utólag tisztázza, nemegyszer a lakosság közreműködésével. Mert a lakosság ilyen esetekben mindig készségesen a rendőrség segítségére siet. A sérültet, vagy áldozatot sorsukra hagyókkal senki, illetve legtöbbször még a közvetlen hozzátartozók sem vállalnak közönséget. S hogy ennek ellenére miért téma ez újra és újra, mégpedig egyre sürűbben? Erre igyekeztünk választ keresni két, az elmúlt hét végén történt baleset alapján.

A rendőrség szegedi közlekedésrendészetén, az udvaron, egy fekete Mercedes szemlének éppen jó néhányan, közöttük rendőrök és mások. Az egyik „civil” — látom — az igazságtügyi szakértő, egy másikról később tudom meg, hogy nem más, mint a gepkocsi tulajdonosa, aki talán még mindig nem érti, hogyan is került ide ő, no meg az autó a rendőrségre.

A leírás nem egészen pontos, merthogy az autónak csak az egyik, a jobb oldali fele fekete, a másik csaknem egyformán szürke, a ráverődött és -száradt sártól. Magam is inkább azért nézem rövid ideig, mert a betört első szélvédőüvegen kívül más rendellenességet nem látok rajta, pedig a sárba takart bal oldal árokba, vagy más, sáros helyre borulásra engedne következtetni.

Az UK 97-20 forgalmi rendszámú autó hogyan került ide, és nem hogyan, de miben volt „sáros”? Erről még az első, a helyszínről készült rendőrségi napijelentés sem árul el semmit. Merthogy a gázoló gepkocsi és vezetője a gépeles pillanatában még így szerepel: „ismeretlen”.

Szeptember 3-án, szombaton este 19 óra 45 perckor a hőmezővásárhelyi Jókai utcán egy ittas kerékpáros áttért a menetirány szerinti bal oldalra, és nekijött egy szemből szemből haladó, fekete autónak. A balesetet egyértelműen okozó biciklis súlyosan megsérült. Az autós azonban nem állt meg, nem segített rajta, hanem továbbhajtott, Mártély irányába. A karambol távolabbról két ember látta, mindkettő állította, hogy az autó fekete volt. A helyszínen nem maradt más hátra a kerékpáron és kétkerékű járműlven kívül, mint az útburkolatra hullott üvegdarabok, a kocsis első szélvédőjének apró részecskéi.

Az UK 97-20 forgalmi rendszámú autó hogyan került ide, és nem hogyan, de miben volt „sáros”? Erről még az első, a helyszínről készült rendőrségi napijelentés sem árul el semmit. Merthogy a gázoló gepkocsi és vezetője a gépeles pillanatában még így szerepel: „ismeretlen”.

Szeptember 3-án, szombaton este 19 óra 45 perckor a hőmezővásárhelyi Jókai utcán egy ittas kerékpáros áttért a menetirány szerinti bal oldalra, és nekijött egy szemből szemből haladó, fekete autónak. A balesetet egyértelműen okozó biciklis súlyosan megsérült. Az autós azonban nem állt meg, nem segített rajta, hanem továbbhajtott, Mártély irányába. A karambol távolabbról két ember látta, mindkettő állította, hogy az autó fekete volt. A helyszínen nem maradt más hátra a kerékpáron és kétkerékű járműlven kívül, mint az útburkolatra hullott üvegdarabok, a kocsis első szélvédőjének apró részecskéi.

(APN)

Hát megéri?

Zrinyi Péter

Számítástechnikai oktatás

Az ország megyei közül elsőként az új tanévre Szolnok megye valamennyi középfokú iskoláját és több szakmunkásképző intézetét felszerelték HT-1080 Z típusú

számítógéppel, és megkezdődött a számítástechnika középszintű oktatása. A megye összesen 41 oktatási célpontot szolgáltató számítógépet kapott.